

Møteprotokoll

Bispemøtet 22.-23.mai 2023

Møtedato: 22.-23.05.2023

Møtested: Soria Moria Hotell, Voksenkollveien, Oslo

Arkivsak: 18/00391

Til stede: Olav Fykse Tveit - preses
Stein Reinertsen – Agder og Telemark biskop
Olav Øygard – Nord-Hålogaland biskop
Herborg Finnset – Nidaros biskop
Kari Veiteberg – Oslo biskop
Jan Otto Myrseth – Tunsberg biskop
Anne Lise Ådnøy – Stavanger biskop
Kari Mangrud Alvsvåg – Borg biskop
Ole Kristian Bonden – Hamar biskop
Ragnhild Jepsen – Bjørgvin biskop

Møtende Svein Valle – Sør-Hålogaland konstituert biskop
varamedlemmer: Olav Gading – domprost Møre bispedømme

Forfall: Ingeborg Midttømme – Møre biskop
Ann-Helen Fjeldstad Jusnes – Sør-Hålogaland biskop

Andre: Elise Sandnes – generalsekretær Bispemøtet (deltok på Teams)
Thomas Berbom - teologisk rådgiver Bispemøtet
Sven Thore Kloster - teologisk rådgiver Bispemøtet – 24 og 25/23
Marita Solberg Bjerke – teologisk rådgiver Bispemøtet 27/23
Svein Magne Christensen – rådgiver sikkerhet- og beredskap -
21/23
Emil Engeset – kommunikasjonsdirektør Kirkerådet – 21 og 24/23
Ann-Magritt Austenå – programdirektør Kirkerådet – 21/23
Per Oskar Kjølås – biskop emeritus – 24/23

Protokollfører: Elise Sandnes og Thomas Berbom

SAKSLISTE

19/23	Godkjenning av innkalling og saksliste Bispemøtet 22.-23.mai 2023
20/23	Tilsyn, ledelse og arbeidsgiversaker Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 14 1. ledd
21/23	Orienteringssaker mai 2023
22/23	Kirkelig organisering
23/23	Bispemøtets oppfølging av kirkens LHBT+ arbeid

24/23	Forberedelser til sluttrapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen
25/23	Fosterdiagnostikk – oppfølging av seminar
26/23	Universell utforming og vigslede stillinger
27/23	Tilsyn og arbeidsgiveransvar for vigslede bispektefeller
28/23	Eventuelt

Saker til behandling

19/23 Godkjenning av innkalling og saksliste Bispemøtet 22.-23.mai 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2017 - 2024	22.05.2023	19/23

Sammendrag

Saksliste og tidsplan er drøftet i sekretariatet og i Bispemøtets arbeidsutvalg 2.mai.

Møtebehandling

Tre saker ble meldt til behandling under sak 28/23 Eventuelt:

- Oppnevning til MF valgkomité
- Oppnevning styret for Rød Knapp
- Uttalelse om kirkeasyl

Bispemøtet vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

Under sak 28/23 Eventuelt behandles:

- Oppnevning til MF valgkomité
- Oppnevning styret for Rød Knapp
- Uttalelse om kirkeasyl

20/23 Tilsyn, ledelse og arbeidsgiversaker

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 14 1. ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2017 - 2024	22.05.2023	20/23

Bispemøtet vedtak:

Beredskap ved dødsbud

Bispemøtet samtalte om kirkens beredskap ved dødsbud.

Bispemøtet mener kirkens beredskap ved dødsbud er et viktig samfunnsoppdrag som skal ivaretas av Den norske kirke. Prester i Den norske kirke innehar stor kompetanse i dette arbeidet.

Biskopene vil understøtte dette viktige samfunnsoppdrag som ivaretas av prestene i Den norske kirke.

Bispemøtet mener det er viktig at det fortsatt gis god opplæring og veiledning i dette arbeidet, og vil også tematisere dette blant annet ved VTV samlingene og innføringskursene for nye prester.

Sykefravær kvinner

Bispemøtet drøftet oppfølging av sykefravær blant kvinner i prestatjeneste i Den norske kirke.

Den enkelte biskop vil ha høy bevissthet om tematikken i møte med bispedømmenes HR avdeling/personalavdeling og møter i RAMU.

Bispemøtet mener sykefravær blant kvinner i prestatjeneste må gis særlig oppmerksomhet i arbeidsmiljøundersøkelsen som gjennomføres til høsten.

21/23 Orienteringssaker mai 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2017 - 2024	22.05.2023	21/23

Sammendrag

1. Muntlig orientering ved preses
2. Årsrapport Bispemøtet 2022 – vedtatt i BMAU 2.mai 2023
3. Protokoll Kirkerådet 25.03.2023
4. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 01.03.2023
5. Protokoll Bispemøtets arbeidsutvalg 08.03.2023
6. Protokoll Bispemøtets arbeidsutvalg 02.05.2023
7. Drøftingssak om å minnes de døde 1347684_1_1 Oversendelse til Bispemøtet av vedtak
8. Sammen om å lede – muntlig orientering ved Ann-Magritt Austenå
9. Muntlig orientering ved rådgiver for sikkerhet- og beredskap Svein Magne Christensen

Bispemøtet vedtak:

Sakene tas til orientering.

22/23 Kirkelig organisering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2017 - 2024	22.05.2023	22/23

Sammendrag

Kirkerådet skal i møte 24.-25.mai drøfte *Kirkelig organisering: Folkevalgte som kirkelig styringstjeneste, biskopens tilsyn og ledelse, og ordning for daglig ledelse – sak til KM 2023.*

Bispemøtet drøftet kirkelig organisering med bakgrunn i saksdokumentet til Kirkerådet, sak KR 50/23.

Bispemøtet vedtak:

Saken ble drøftet.

23/23 Bispemøtets oppfølging av kirkens LHBT+ arbeid

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2017 - 2024	22.05.2023	23/23

Sammendrag

Bispemøtet har flere ganger tidligere drøftet kirkens LHBT+ arbeid. I 2022 ble det arrangert et symposium i regi av kirkens LHBT-utvalg der kirken skulle reflektere, lytte og lære om mennesker med LHBT+ identitet sine opplevelser i møte med Den norske kirke.

I februar 2022 vedtok Bispemøtet en uttalelse i forbindelse med 50 års-markeringen for opphevelse av straffelovens § 213. Uttalelsen fikk tittel: «Kirken har påført homofile og lesbiske stor skade og smerte».

Bispemøtet drøftet videre oppfølging av kirkens LHBT+ arbeid.

Bispemøtet vedtak

Bispemøtet vil invitere til en kveldsgudstjeneste i Oslo, der det fremsies en unnskyldning for den skade og smerte kirken har påført mennesker med LHBT+ identitet.

Bispemøtet nedsetter en arbeidsgruppe bestående av biskop Kari Veiteberg, biskop Jan Otto Myrseth og preses Olav Fykse Tveit, som arbeider med gudstjenestens form og innhold i samarbeid med kirkens LHBT utvalg og koordineringsteam.

Det legges til rette for at alle biskopene deltar i gudstjenesten.

24/23 Forberedelser til sluttrapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2017 - 2024	22.05.2023	24/23

Sammendrag

Saken er en orienteringssak om hvilke prosesser og tiltak som er igangsatt fra sentralt hold i Den norske kirke for å forberede kirken på Sannhets- og forsoningskommisjonens sluttrapport som ventes 1. juni 2023.

Kommisjonsmedlem og biskop em. Per Oskar Kjølaas var invitert til en digital samtale med biskopene.

Saken var også en anledning for biskopene til å drøfte Bispemøtets videre arbeid med sannhets- og forsoningskommisjonens rapport og til å bidra med ideer og eventuelle føringer.

Kommunikasjonsdirektør Emil Engeset presenterte forslag til kommunikasjonsstrategi og -plan.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet takker for orienteringene og for samtalen med biskop emeritus Per Oskar Kjølaas.

Bispemøtet tar forslaget til kommunikasjonsstrategi og – plan til orientering med de merknader og innspill som kom frem i møtet.

Bispemøtet vil følge opp sannhets- og forsoningskommisjonens rapport i Bispemøtet i oktober.

25/23 Fosterdiagnostikk – oppfølging av seminar

Behandlet av	Møtedato	Saknr
--------------	----------	-------

Sammendrag

Bioteknologiloven ble endret i mai 2020 med to viktige endringer når det gjelder fosterdiagnostikk: Tidlig ultralyd blir et *tilbud* for alle gravide, og genetisk fosterdiagnostikk med blodprøve av mor blir *tillatt* for alle gravide. Implementeringen av tilbudet om tidlig ultralyd skjer i løpet av dette året.

Bispemøtet behandlet i oktober 2021 saken «BM 34/21 Uttalelse om fosterdiagnostikk – etiske og diakonale utfordringer i kirke og samfunn». Der uttrykte biskopene bekymring for lovendringen, og at Norge med den får et system hvor levedyktige fostre med ulike kromosomtilstander velges bort på grunn av sine egenskaper. Bispemøtet uttrykte også et ønske om å bidra til en bredere offentlig diskusjon om hvilke følger dette har for menneskeverdet og for forståelsen av mangfold, svakhet og sårbarhet, samt autonomi og avhengighet i vårt samfunn. Bispemøtet opprettet på denne bakgrunnen en arbeidsgruppe som ble bedt om å legge fram forslag til hvordan Bispemøtet kan følge opp saken.

Arbeidsgruppa startet sitt arbeid høsten 2022, og har hatt tre digitale møter. Gruppas arbeid har resultert i tre dokumenter som nå oversendes til Bispemøtet, vedlagt saken.

1. Historisk oversikt over tidligere relevante BM-uttalelser
2. Notat som identifiserer noen overordnede problemstillinger, kommunikative hensyn, og forslag til tiltak
3. Forslag til uttalelse fra Bispemøtet

Bispemøtet vedtak:

Bioteknologiloven ble endret i mai 2020 med to viktige endringer når det gjelder fosterdiagnostikk: Tidlig ultralyd blir et *tilbud* for alle gravide, og genetisk fosterdiagnostikk med blodprøve av mor (NIPT) blir *tillatt* for alle gravide. Tilbudet om tidlig ultralyd for alle gravide implementeres i løpet av inneværende år.

Bispemøtet har tidligere understreket at lovendringen er en stor prinsipiell endring siden fosterdiagnostikk tidligere var forbeholdt en særskilt gruppe gravide basert på en medisinsk risikovurdering. Med utvidelsen av tilbudet til alle gravide endres forholdet mellom selvbestemmelse og prinsippet om et samfunn med plass til alle.

Bispemøtet har uttrykt bekymring for at lovendringen kan føre til et mindre mangfoldig samfunn, hvor levedyktige fostre med ulike tilstander velges bort på grunn av sine egenskaper. En risikerer at det blir født færre mennesker med Downs syndrom og andre kromosomavvik. Bispemøtet anerkjenner sakens ambivalens. Muligheten til å fjerne fostre med svært alvorlige skader kan også forstås som et positivt teknologisk framskritt. Samtidig stiller det foreldre overfor svært krevende valg hvor det er den gravide selv som må ta stilling til om hun ønsker å benytte seg av tilbudet eller ikke.

Bispemøtet ønsker å bidra til en bredere offentlig samtale om hvilke følger den nye praksisen har for menneskeverdet og for forståelsen av mangfold, svakhet og sårbarhet, samt autonomi og avhengighet i vårt samfunn.

- 1) Bispemøtet ber regjeringen og kommunene legge bedre til rette for at foreldre skal kunne velge å beholde barn som vil møte funksjonshindre, ved å sørge for tiltak som fremmer likestilling, hindrer diskriminering og bidrar til at funksjonshindredes menneskerettigheter blir ivaretatt.
- 2) Bispemøtet ber om at kunnskap om fosterdiagnostikk og etiske problemstillinger knyttet til denne praksisen tematiseres på relevante medarbeidersamlinger i kirken. Basiskunnskaper om dette feltet er viktig for at prester og diakoner kan være gode samtalepartnere for gravide som søker råd og etisk veiledning.
- 3) Etiske spørsmål knyttet til fosterdiagnostikk og funksjonshindredes menneskerettigheter har aktualitet i forbindelse med 1000 års jubileet for innføringen av kristenretten i 2024. Bispemøtet ber om at disse spørsmålene også tematiseres som del av jubileet neste år.
- 4) Bispemøtet takker arbeidsgruppa og nettverket av inkluderingsrådgivere som har bidratt til forberedelser av denne saken.

26/23 Universell utforming og vigslede stillinger

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2017 – 2024	22.05.2023	26/23

Sammendrag

I 1996 opprettet Bispemøtet et utvalg som utredet «Veien til prestedtjeneste i Den norske kirke». Utvalgets mandat ble gitt i Bispemøtet våren 1996, og utvalget skulle blant annet «... vurdere hvordan den personlige egenhet for prestedtjeneste hos den enkelte skal prøves, både ved lærestedene og biskopene». Utvalget leverte sin utredning i 1997 og presenterte blant annet en rekke evalueringskriterier som skulle benyttes for å vurdere kandidaters egnethet til prestedtjenesten. Bispemøtet gav i sak BM 02/98 sin tilslutning til utvalgets kriterier.

Et av kriteriene lyder: «Sosial, psykologisk og fysisk funksjonalitet som gjør at vedkommende kan fungere m.h.t. prestedtjeneste». Evalueringskriteriene som utvalget i 1997 fremsatte, og som Bispemøtet vedtok, er siden den tid ikke formelt evaluert eller endret. Kriteriene er dermed formelt sett fremdeles gjeldene, selv om erfaringen tilsier at disse anvendes i ulik grad og i praksis fortolkes forskjellig. Dette løftes nå frem i forbindelse med at Kirkemøtet skal behandle saken «Likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet – universell utforming av og i kirken» i august 2023.

Dersom det råder en forståelse om at det kun er mennesker med fysisk funksjonalitet som kan fungere m.h.t. prestedtjeneste og som kan bli vigslet til tjeneste i Den norske kirke, må Bispemøtet drøfte om kriteriene bør endres og/eller kommuniseres på en

annen måte enn i dag. Kriteriet *fysisk funksjonalitet* indikerer at personer med funksjonsnedsettelse er sårbare for ekskludering fra vigslede stillinger.

Bispemøtets arbeidsutvalg behandlet saken på sitt møte den 2. mai 2023 og fattet følgende vedtak i BMAU 14/23:

«Bispemøtets arbeidsutvalg mener det er viktig å få en ny samtale om de gjeldende evalueringskriteriene for vurdering av kandidater som ønsker vigsling til kirkelig tjeneste. Bispemøtets arbeidsutvalg ber om at det utarbeides et forslag til nye kriterier som skal gjelde for å vurdere teologiske kandidaters egnethet til prestedtjenesten.

Bispemøtets arbeidsutvalg foreslår å bruke § 5. Vurderingskriterier for profesjonsutdanningen i teologi fra «Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning» supplert med en formulering om personlig egnethet, forankring i kirkens tro og normgrunnlag (skrift og bekjennelse).

Bispemøtets arbeidsutvalg ber om at saken oversendes Bispemøtet for videre behandling.»

Bispemøtet vedtak

Kriterier for egnethetsvurdering av kandidater som ønsker vigsling til kirkelig tjeneste er aktualisert i forbindelse med Den norske kirkes pågående arbeid med *likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet - universell utforming av og i kirken*.

Bispemøtet har, med bakgrunn i vedtak i BM 02/98, på generelt grunnlag drøftet kriterier for egnethetsvurdering av kandidater som ønsker vigsling til kirkelig tjeneste.

Bispemøtet legger til grunn vurderingskriterier for profesjonsutdanningen i teologi «§ 5 i Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning (punktene a – i)».

1. Bispemøtet vedtar følgende kriterier for egnethetsvurdering av kandidater som ønsker vigsling til kirkelig tjeneste:

For at en kandidat skal vurderes som egnet til vigsling til prest, diakon, kateket eller kantor, må kandidaten være forankret i Den norske kirkes tro og normgrunnlag (skrift og bekjennelse) og fremstå som personlig egnet for tjenesten og kommende yrkesoppgaver.

En kandidat vurderes som uegnet til vigsling til prest, diakon, kateket eller kantor dersom ett eller flere av følgende kriterier er oppfylt:

- a. kandidaten viser manglende vilje eller evne til omsorg, forståelse, innlevelse og respekt for de mennesker de møter i sitt arbeid.
- b. kandidaten viser manglende vilje eller evne til å samarbeide og til å etablere tillitsforhold og kommunisere med mennesker i sårbare livssituasjoner, pårørende og samarbeidspartnere.

- c. kandidaten viser manglende vilje eller evne til å skape et miljø som tar hensyn til barns, unges og voksnes sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse.
  - d. kandidaten viser truende eller krenkende atferd i studiesituasjonen eller overfor brukere, konfidenter eller barn, unge og voksne i sårbare livssituasjoner.
  - e. kandidaten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn og unge.
  - f. kandidaten har problemer av en slik art at kandidaten fungerer svært dårlig i forhold til sine omgivelser.
  - g. kandidaten viser for liten grad av selvinnsikt i forbindelse med oppgaver i profesjonsutdanningen og kommende yrkesrolle.
  - h. kandidaten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning.
  - i. kandidaten er ikke i stand til å utføre de yrkesmessige handlinger tjenesten krever.
2. Bispemøtet ber om at utdanningsinstitusjonene inviteres til en samtale med Bispemøtets arbeidsutvalg om kriterier for egnethetsvurdering av kandidater som ønsker vigsling til kirkelig tjeneste og hvordan kriteriene best praktiseres.

27/23 Tilsyn og arbeidsgiveransvar for vigslede bispeektefeller

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2017 - 2024	22.05.2023	27/23

Sammendrag

Spørsmål om biskopens tilsyn i de tilfeller der biskopen har en ektefelle som er vigslet, er til avklaring. Uavhengig om man står i en kirkelig stilling, er man som vigslet underlagt biskopens tilsyn. Tre av biskopene i Den norske kirke har nå ektefeller som er prester. Spørsmålet om biskopens tilsyn av vigslede ektefeller er derfor til avklaring på prinsipielt grunnlag.

I de tilfeller der biskopen også utøver arbeidsgivermyndighet overfor ektefellen bør samme rutine gjelde. Utgangspunktet er da gjeldende habilitetsregler, men Bispemøtet kan langt på vei standardisere saksbehandlingen gjennom forhåndsvurderinger i de mest relevante typetilfeller av spørsmål og saker.

Bispemøtets arbeidsutvalg behandlet saken i møte 2.mai, BMAU 13/23. Saken er etter det forelagt juridisk avdeling i Kirkerådet.

Bispemøtet vedtak:

Preses utpeker en settebiskop når biskopens ektefelle eller annen nærstående familie er vigslet prest, diakon, kateket eller kantor, uavhengig av dennes stilling, jfr. Forvaltningsloven §6 om habilitet.

I de tilfeller der ektefellen eller andre familiemedlemmer er ansatt i bispedømmet, går

samme settebiskop inn i de arbeidsgiversaker der biskopen er inhabil med begrunnelse i familierelasjonen.

28/23 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2017 - 2024	22.05.2023	28/23

Sammendrag

Under sak 28/23 Eventuelt behandles:

- Oppnevning til MF valgkomité
- Oppnevning styret for Rød Knapp
- Uttalelse om kirkeasyl

Bispemøtet vedtak:

Oppnevning til MFs valgkomité

Bispemøtet oppnevner Hamar biskop Ole Kristian Bonden til MFs valgkomité for perioden 1.10.2023 – 1.10.2027.

Oppnevning til styret for Rød Knapp

Bispemøtet oppnevner Hamar biskop Ole Kristian Bonden til styret for Rød Knapp.

Uttalelse om kirkeasyl:

Kirkeasyl og respekten for kirkerommet

Et samlet Bispemøte vil gi sin tilslutning til [uttalelsen](#) fra preses i Den norske kirke, generalsekretær i Norges Kristne Råd og generalsekretær i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn den 14. april 2023 om at Justis- og beredskapsdepartementet har trukket tilbake instruksene om ikke å hente ut kirkeasylanter med makt.

Kirkeasyl bygger på en tusenårig tradisjon hvor mennesker i en desperat livssituasjon søker til et hellig rom for beskyttelse. Det handler ikke om å unndra seg lov og rett, men oppstår når noen søker tilflukt i et trygt rom for hvile, ettertanke og realitetsorientering.

Kirkeasyl er dermed ikke en ordning skapt av myndigheter eller av kirken. Det er en situasjon utenom det normale som oppstår når mennesker blir værende i kirkerommet, av frykt for sin egen livssituasjon.

Bispemøtet i Den norske kirke tar på generelt grunnlag ikke stilling i kirkeasylantenes saker. Kirken vil alltid søke å møte fortvilte mennesker med åpenhet og omsorg, og forsøke å løse situasjonen på mest mulig humant vis. Noen ganger trenger asylantene tid for å områ seg, realitetsorientering, og et trygt rom i påvente av en ankebehandling.

Dersom politiet bruker makt for å hente mennesker ut av et kirkerom innebærer det et dramatisk brudd med kulturell sedvane og en tusenårig tradisjon hvor kirkerommet har vært et rom uten våpen og ordensmakt. Bispemøtet håper man klarer å unngå slike situasjoner i fremtiden, selv om Justis- og beredskapsdepartementet har trukket tilbake instruksjonen til politiet om ikke å hente ut kirkeasylanter med makt.

Det er et viktig fellesgode at vi i livssyns åpne Norge har rom som er annerledes, og hvor vi som befolkning opptrer med ærbødighet og respekt. Uavhengig av menneskers tro eller religiøse tilhørighet må vi som samfunn ta vare på denne delen av vår kultur.

Bispemøtet i Den norske kirke deler Justis- og beredskapsdepartementets ønske om at kirkeasyl ikke er en ønsket situasjon. Men vi vil sterkt protestere mot unødig maktutøvelse i et hellig rom.

Bispemøtet i Den norske kirke
Oslo, 23.05.2023